

ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Наталія Іванівна ГАВЛОВСЬКА

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та адміністрування
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0000-0003-1084-2853>
e-mail: nataligavlovska@gmail.com

Сергій Анатолійович МАТЮХ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0000-0001-9899-109X>
e-mail: matuh@khmnu.edu

Лариса Сергіївна ЛЮБОХИНЕЦЬ

доктор економічних наук, доцент
завідувач кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0000-0003-1578-615X>
e-mail: lubohinets@ukr.net

У статті запропоновано методику оцінювання стану економічної безпеки підприємства із застосуванням інтегрального показника. Розрахунок інтегрального показника економічної безпеки промислового підприємства запропоновано проводити у наступній послідовності: 1) визначення функціональних компонентів економічної безпеки промислового підприємства; 2) визначення індикаторів оцінки та їх вагомості; 3) встановлення порогових значень відповідних індикаторів та визначення їхньої значимості; 4) порівняння фактичних та нормативних значень індикаторів. Об'єктивізація рівня економічної безпеки промислового підприємства відбувається шляхом формування переліку відповідних індикаторів рівня економічної безпеки за її функціональними компонентами, які дозволяють працівникам служби економічної безпеки оперативно реагувати на потенційні загрози як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Інтегральний показник економічної безпеки складається з наступних функціональних складових: ресурсна, фінансово-економічна, організаційно-правова, управлінська, технологічна, інформаційна, кадрова, соціальна. Індикатори економічної безпеки, на відміну від звичайних економічних і соціальних показників мають більш високу «чутливість» і певним чином виконують сигнальну функцію щодо стану найважливіших сфер функціонування підприємства. Оскільки всі показники мають різну розмірність, то для повного аналізу вони приводяться до безрозмірної величини. При цьому використовується інформація про критичні (порогові) значення показників (після відображення значення 0,5 відповідало граничному значенню). Як порогові значення для показників таких функціональних компонент економічної безпеки як технологічна та фінансово-економічна безпека використовуються загальноприйняті у науковій літературі значення. Інші групи індикаторів функціональних компонент економічної безпеки є безрозмірними в межах від 0 до 1. Запропоновані індикатори функціональних компонент економічної безпеки можна поділити на дві групи: кількісні та якісні. Порівняльна оцінка фактичного та порогового значень індикаторів з урахуванням кількості та розміру лімітованих порушень індикаторів дає таку характеристику стану економічної безпеки: нормальний, передкризове, кризове, критичне, що власне відповідає режимам функціонування механізму забезпечення економічної безпеки промислового підприємства (резервний, раціональний, підвищеної активності та форсований). У статті наведено розрахунок інтегрального показника економічної безпеки на прикладі трьох промислових підприємств.

Ключові слова: економічна безпека, оцінювання рівня економічної безпеки, інтегральний показник економічної безпеки, зони ризику

ASSESSMENT OF THE STATE OF ECONOMIC SECURITY OF THE INDUSTRIAL ENTERPRISE

Nataliya HAVLOVSKA, Sergii MATIUKH, Larisa LIUBOKHYNETS

Khmelnytskyi National University

The article examines the essence of the concept of "development". Development is a very controversial and difficult to measure process, which is not implemented in a straight line, but in a spiral. It is characterized by unevenness, which includes periods of growth and decline, leads to quantitative and qualitative changes in the company's activities, creates positive and negative phenomena and trends. From the point of view of economic analysis, development is divided into two groups of factors, in particular, extensive and intensive. In the scientific literature, there are different approaches to managing the development of an enterprise. The strategic approach to managing the development of the enterprise is most often used and aims to develop certain actions to overcome the identified problem in the process of implementing the enterprise strategy. A comprehensive approach involves the application of all aspects of development (technical, environmental, economic, organizational, etc.). The system approach involves considering the development (object) as a set of interconnected elements. The evolutionary approach consists

in recognizing the factors of the changing external environment, which is the main driving force for the development and change of the business entity. The adaptive approach involves the search for effective options for making managerial decisions aimed at creating a mechanism for adapting the development of enterprises in a competitive environment. The process approach allows you to focus on the results of the enterprise's work, it changes the concept of the organization's structure, since the main element becomes the process. The innovative approach is based on the activation of the innovative activity of the enterprise. The integration approach involves organizational and economic transformation. The marketing approach is a consumer-oriented activity and management decision-making from the point of view of market requirements. The regulatory approach consists in establishing management standards for all management subsystems and their compliance. The resource approach assumes the existence of a connection between the company's resources and its success in a competitive environment. The synergistic approach involves the application of the laws of self-organization of systems. The situational approach is based on the fact that there is not and cannot be a universal method of managing an organization that would be suitable universally, therefore, the management of an organization must be carried out depending on the situation. The functional approach involves considering the object as a holistic process of implementing management functions. A targeted approach to managing the development of an enterprise involves an orientation towards achieving the set goal.

Key words: development, development management, approach to development management, extensive development, intensive development.

Гавловська Н., Матюх С., Любохинець Л. (2023).
Оцінювання стану економічної безпеки промислового підприємства. *DEVELOPMENT SERVICE INDUSTRY MANAGEMENT*, (1), 7-12.
[https://doi.org/10.31891/dsim-2023-1\(1\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-1(1))

Havlovska N., Matiukh S., Liubokhynets L. (2023).
Assessment of the state of economic security of the industrial enterprise. *DEVELOPMENT SERVICE INDUSTRY MANAGEMENT*, (1), 7-12.
[https://doi.org/10.31891/dsim-2023-1\(1\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-1(1))

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

У більшості наукових праць з дослідження проблематики економічної безпеки суб'єктів господарювання, висвітлюються питання оцінювання стану економічної безпеки на певний момент часу або у певному часовому діапазоні. Таке оцінювання має теоретичний базис та набір індикаторів, які дозволяють визначити наявний стан системи економічної безпеки, і це абсолютно логічно, оскільки розроблення подальших управлінських рішень і дій, базується на оцінюванні фактичного стану такої системи. В управлінні відсутні універсальні інструменти які б дозволяли використовувати їх стандартний набір та отримувати визначені загальною стратегією розвитку підприємства кінцеві результати. Це обумовлено швидкою зміною середовища функціонування підприємств, а також внутрішньоорганізаційною політикою конкретного суб'єкта господарювання. Враховуючи вищезазначене, у наукових колах продовжуються дослідження пов'язані з визначенням найбільш ефективних і дієвих методик оцінювання стану економічної безпеки підприємства.

У дослідженні [6] зазначено, що на сьогоднішній день найбільш поширеними в наукових джерелах підходами до оцінки рівня економічної безпеки підприємства є наступні: індикаторний (пороговий), ресурсно-функціональний, програмно-цільовий (комплексний), а також функціональний підхід, системний та ситуаційно-суб'єктний. Вищезазначені підходи представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Характеристика основних підходів до оцінювання рівня економічної безпеки підприємства [6]

Підхід	Суть підходу	Переваги підходу	Недоліки підходу	Представники підходу
1	2	3	4	5
Індикаторний (пороговий)	Порівняння фактичних показників фінансової діяльності з пороговими значеннями встановлених індикаторів	Крім поточної оцінки рівня економічної безпеки можна розрахувати прогнозну оцінку	Складність визначення граничного рівня індикаторів, відсутність встановлених загальних індикаторів	Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов О.М. Ляшенко [5]; Л.Є. Шульженко, М.В. Кравченко [10]
Ресурсно-функціональний	Визначення стану ресурсів та їх використання з метою протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам. Оцінка рівня економічної безпеки визначається за кожною функціональною складовою економічної безпеки підприємства	Визначення «слабких» сторін за кожною функціональною складовою	Рівень економічної безпеки часто порівнюють з ефективністю використання ресурсів, а оцінити його можна лише в динаміці	В.Г. Алькема, М.І. Копитко [1], Г.Є. Дем'яненко [2], С.Ф. Покропивний [8]
Програмно-цільовий (комплексний)	Порівняння фактичних показників діяльності підприємства з визначеними орієнтирами діяльності	Можливість визначення поточної, тактичної та стратегічної оцінок	Суб'єктивізм, оцінки, кінцевий результат залежать від формування системи показників	С.Б. Довбня [3]
Функціональний	Формування інтегрального показника на основі виділення функціональних видів менеджменту	Можливість знайти та виділити проблемні області менеджменту підприємства та більш детально зосередити свою увагу на «вузьких місцях» в управлінні	Розрахунок лише внутрішньої складової економічної безпеки підприємства	О.В. Ілляшенко [4]

1	2	3	4	5
Ситуаційно-об'єктний	Оцінка рівня економічної безпеки підприємства на основі аналізу ситуації, що склалася у взаємодії підприємства із суб'єктами зовнішнього середовища	Крім оцінки рівня економічної безпеки, можна здійснити прогноз діяльності та розвитку підприємства з врахуванням можливостей, що надаються зовнішнім середовищем	Складність використання підходу на сучасному етапі розвитку вітчизняних підприємств	Л.Г. Шемаєва [9]
Системний	Дослідження всіх елементів системи у їх взаємозв'язку для визначення недоліків	Визначення усієї сукупності факторів, що мають вплив на рівень економічної безпеки та підприємство загалом	Складність визначення всіх факторів, об'ємність здійсненої оцінки	В.І. Мунтіян [7]
Функціональний	Формування інтегрального показника на основі виділення функціональних видів менеджменту	Можливість знайти та виділити проблемні області менеджменту підприємства та більш детально зосередити свою увагу на «вузьких місцях» в управлінні	Розрахунок лише внутрішньої складової економічної безпеки підприємства	О.В. Ілляшенко [4]

Кожен з представлених підходів має свої переваги і недоліки, однак має право на життя у певних визначених умовах функціонування підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про наявність доволі різних підходів до системи оцінювання стану економічної безпеки підприємства. Ця проблематика піднімається у працях Алькеми В., Васильціва Т., Козаченко Г., Мельника С., Момот Т., Погорелова Ю., Рудніченка Є., Франчука В. та інших науковців.

Формулювання цілей статті

Основним завданням дослідження є визначення інтегрального показника економічної безпеки промислового підприємства.

Основні результати дослідження

Як правило, існуючі методики оцінювання стану економічної безпеки підприємства засновані на індикаторному підході і мають досить широкий набір показників, що сприяють всебічному аналізу та оцінюванню усієї області загроз. З однієї сторони, такий підхід виправданий тим, що економічна безпека промислового підприємства є багатогранною і вимагає вичерпного дослідження всіх її функціональних компонент. Але, з іншого боку, такі методики стають громіздкими, часто інформативно недоступними для аналітика, тому мають вузьку сферу застосування. В цьому контексті, актуалізується питання розроблення методичного підходу інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки промислових підприємств, які ґрунтуються на доступності інформаційних ресурсів, математичному та статистичному інструментарію обробки даних.

Отже, об'єктивізація рівня економічної безпеки промислового підприємства відбувається шляхом формування переліку відповідних індикаторів рівня економічної безпеки за її функціональними компонентами, які дозволяють працівникам служби економічної безпеки оперативно реагувати на потенційні загрози як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Їх використання забезпечить можливість гнучко реагувати на потенційні виклики за функціональними компонентами економічної безпеки.

Результатом аналізу функціональних компонент економічної безпеки промислових підприємств є напрацювання відповідних індикаторів, які дозволять сформулювати систему інтегрального оцінювання стану економічної безпеки промислового підприємства.

Зазначимо, індикатори економічної безпеки, на відміну від звичайних економічних і соціальних показників мають більш високу «чутливість» і певним чином виконують сигнальну функцію щодо стану найважливіших сфер функціонування підприємства. Порогові значення економічної безпеки характеризують граничні значення, перевищення яких перешкоджатиме ефективному функціонуванню підприємства і призводитиме до формування руйнівних тенденцій для економічної системи підприємства.

Система індикаторів функціональних компонент економічної безпеки має відповідати таким вимогам:

- максимально враховувати індивідуальні особливості підприємства;
- давати наочне уявлення про систему економічної безпеки;
- дозволяти формалізувати діяльність щодо отримання, аналізу та використання інформації щодо забезпечення економічної безпеки;
- використовувати певні стандарти управління в оцінці та забезпеченні економічної безпеки підприємства;
- бути простою та доступною для розуміння та використання працівниками служби економічної

безпеки;

– використовувати сучасні види програмного забезпечення та методи захисту інформації від несанкціонованого доступу

Для визначення ступеня критичності ситуації в сфері економічної безпеки промислового підприємства використовуються підходи, відповідно до яких індикатори приводять до безрозмірної величини та оцінюють ступінь їх віддаленості від своїх порогових значень на основі теорії «зон» ризику. Використання зазначеного методичного підходу шляхом аналізу індикаторів за функціональними компонентами економічної безпеки, дозволить виявити динаміку відхилення показників і, отже, тенденцію руху індикаторів відносно «маржі безпеки».

Оскільки всі показники мають різну розмірність, то для повного аналізу вони приводяться до безрозмірної величини. При цьому використовується інформація про критичні (порогові) значення показників (після відображення значення 0,5 відповідало граничному значенню).

Як порогові значення для показників таких функціональних компонент економічної безпеки як технологічна та фінансово-економічна безпека використовуються загальноприйняті у науковій літературі значення. Інші групи індикаторів функціональних компонент економічної безпеки є безрозмірними в межах від 0 до 1.

Запропоновані індикатори функціональних компонент економічної безпеки можна поділити на дві групи: кількісні та якісні. Наприклад, фінансові коефіцієнти відносять до кількісних показників. Їх легко можна розрахувати за фінансовою та статистичною звітністю підприємства. Також легко вони інтерпретуються, піддаються формально-логічним перетворенням і є основою розробки управлінських рішень.

Якісні показники передбачають врахування суб'єктивного фактору думок експертів, у ролі яких виступають експерти, але зазвичай в оцінних процедурах беруть участь менеджери підприємства, спеціалісти і навіть пересічні працівники (наприклад, під час проведення анкетування). Якісні показники інтерпретувати складніше. Вони не мають однозначних алгоритмів обґрунтування рішень керівника, і багато залежить від практичного досвіду та інтуїції особи, яка приймає рішення, наприклад, платоспроможність партнерів, бізнес-репутація, зміни в реєстрі акціонерів, лояльність співробітників тощо.

Отже, результатом цього дослідження має стати методика інтегральної оцінки рівня економічної безпеки промислового підприємства, що базується на системі індикаторів, відібраних за функціональними компонентами економічної безпеки.

По кожному індикатору є порогові чи еталонні значення щодо процедури нормалізації та приведення всіх показників у порівнянний вигляд. Більше того, для виділення пріоритетних показників у складі кожної складової економічної безпеки пропонуються вагові значення коефіцієнтів. В результаті інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки розраховується шляхом підсумовування всіх інтегральних показників функціональних економічної безпеки.

Оцінку інтегрального показника економічної безпеки промислового підприємства пропонуємо проводити у наступній послідовності:

1. Визначення функціональних компонент компонентів економічної безпеки промислового підприємства
2. Визначення індикаторів оцінки та їх вагомості.
3. Встановлення порогових значень відповідних індикаторів та визначення їхньої значимості.
4. Порівняння фактичних та нормативних значень індикаторів.

Для визначення інтегрального показника економічної безпеки промислового підприємства пропонується використовувати метод відстаней, що ґрунтується на розрахунку близькості реального значення за порівнянними показниками до еталону (порогового значення).

Інтегральний показник економічної безпеки промислових підприємств за функціональними компонентами визначається за формулою (1):

$$I_i^{\Sigma} = \sqrt{w_j \sum_{j=1}^k \left(1 - \frac{x_j}{x_{max}}\right)^2} \quad (1)$$

де I_i^{Σ} – інтегральна оцінка окремого індикатора за i -ою функціональною компонентою;

w_j – питома вага значимості j -го індикатора i -ої функціональної компоненти;

k – кількість індикаторів i -ої функціональної компоненти економічної безпеки промислового підприємства.

Чим нижче значення інтегрального показника економічної безпеки тим вищий рівень небезпеки для підприємства.

За результатами оцінювання розрахованих індикаторів можна буде зробити необхідні для менеджерів, власників, керівників підрозділів підприємства висновки. Запропонований підхід інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки промислових підприємств дозволяє отримати інтегральну якісну оцінку рівня економічної безпеки як в цілому по підприємству, так і її функціональними компонентами.

Здійснено апробацію зазначеного підходу, а саме покажемо приклад розрахунку показників економічної безпеки за ресурсною компонентою (табл. 2).

Таблиця 2

Показник економічної безпеки за ресурсною компонентою*

Функціональна складова ЕБ	Індикатор	Питома вага, %	Значення			
			нормативне	фактичне	без вимірне значення	Разом
Ресурсна	рівень придатності основних засобів	0,25	50 %-100%	60 %	0,2	0,05
	забезпеченість матеріальними ресурсами	0,25	100 %	80 %	0,8	0,2
	забезпеченість енергетичними ресурсами	0,25	100 %	60 %	0,6	0,15
	забезпеченість технологічними ресурсами	0,25	100 %	75 %	0,75	0,19
Разом	-	1	-	-	-	0,59

* побудовано автором

На рис. 1 здійснено візуалізацію ресурсної безпеки як функціональної компоненти економічної безпеки.

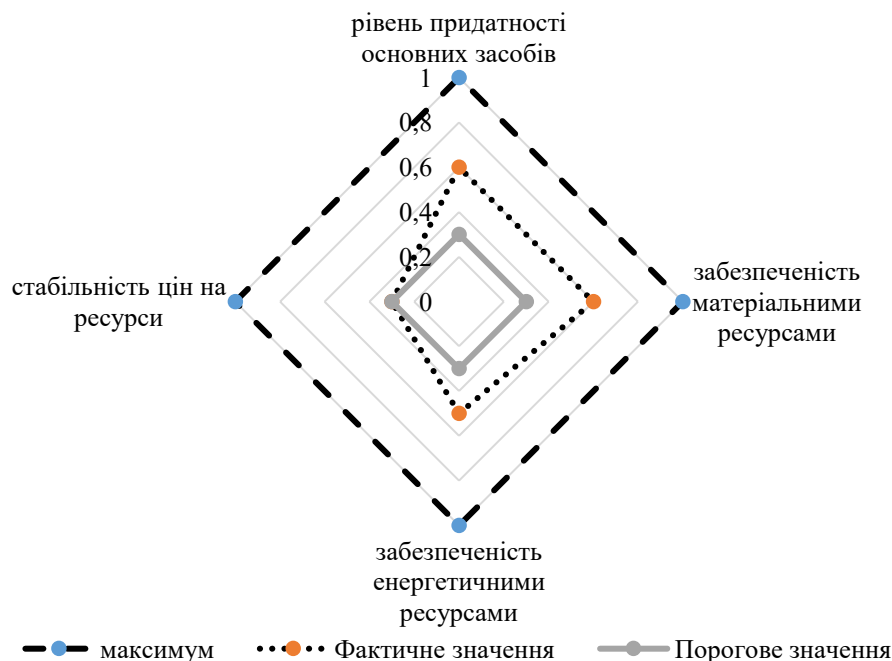

Рис. 1 Візуалізація ресурсної безпеки як функціональної компоненти економічної безпеки*

* побудовано автором

В інтегральному показнику економічної безпеки порівнюються площі багатокутників у нормальному, кризовому (пороговому) та фактичному стані підприємства.

При цьому нормальні значення складових індикаторів приймаються за одиницю, порогові та фактичні вимірюються частками одиниці (табл. 3).

Таблиця 3

Інтегральний показник економічної безпеки*

Функціональна складова ЕБ	МПП «Схід»			ТОВ «Хмельничанка»			ТОВ «Літма»		
	питома вага	значення індикатора	безвимірне значення	питома вага	значення індикатора	безвимірне значення	питома вага	значення індикатора	безвимірне значення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ресурсна	0,125	0,59	0,07	0,15	0,7	0,11	0,1	0,25	0,03
Фінансово-економічна	0,125	0,80	0,10	0,15	0,85	0,13	0,1	0,42	0,04
Організаційно-правова	0,125	0,53	0,07	0,1	0,42	0,04	0,1	0,64	0,06
Управлінська	0,125	0,5	0,06	0,1	0,74	0,07	0,1	0,51	0,05

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Технологічна	0,125	0,41	0,05	0,2	0,55	0,11	0,1	0,38	0,04
Інформаційна	0,125	0,67	0,08	0,1	0,92	0,09	0,2	0,2	0,04
Кадрова	0,125	0,48	0,06	0,1	0,87	0,09	0,2	0,15	0,03
Соціальна	0,125	0,32	0,04	0,1	0,64	0,06	0,1	0,30	0,03
Разом	1,0		0,54	1,0		0,70	1,0		0,32

* розраховано автором

Для визначення ступеня критичності загроз економічній безпеці у роботі запропоновано використовувати п'ять «зон ризику» залежно від величини інтегрального показника та задіяння відповідного режиму функціонування механізму забезпечення економічної безпеки (табл. 4).

Таблиця 4

Зони ризику		
Назва зони	Діапазон індикатора	Режим функціонування механізму
Зона «катастрофічного ризику»	<0,30	Форсований
Зона «критичного ризику»	0,3-0,49	
Зона «значного ризику»	0,5-0,69	Підвищеної активності
Зона «помірного ризику»	0,7-0,89	Рациональний
Зона «стабільності»	0,90-1,0	Резервний

Графічне подання індикаторів економічної безпеки (з встановленням відповідного програмного забезпечення) збільшує наочність інформації, простоту її сприйняття та використання, дає комплексну оцінку впливу різноманітних загроз на економічну систему промислового підприємства. Інтегральний показник економічної безпеки відображає як поточний стан потенціалу підприємства, але й орієнтири безпеки, яких потрібно досягати.

Порівняльна оцінка фактичного та порогового значень індикаторів з урахуванням кількості та розміру лімітованих порушень індикаторів дає таку характеристику стану економічної безпеки: нормальний, передкризове, кризове, критичне, що власне відповідає режимам функціонування механізму забезпечення економічної безпеки промислового підприємства (резервний, раціональний, підвищеної активності та форсований).

Поданий на рис. 2 інтегральний показник економічної безпеки відноситься до графічних показників і має у своєму складі вісім функціональних індикаторів.

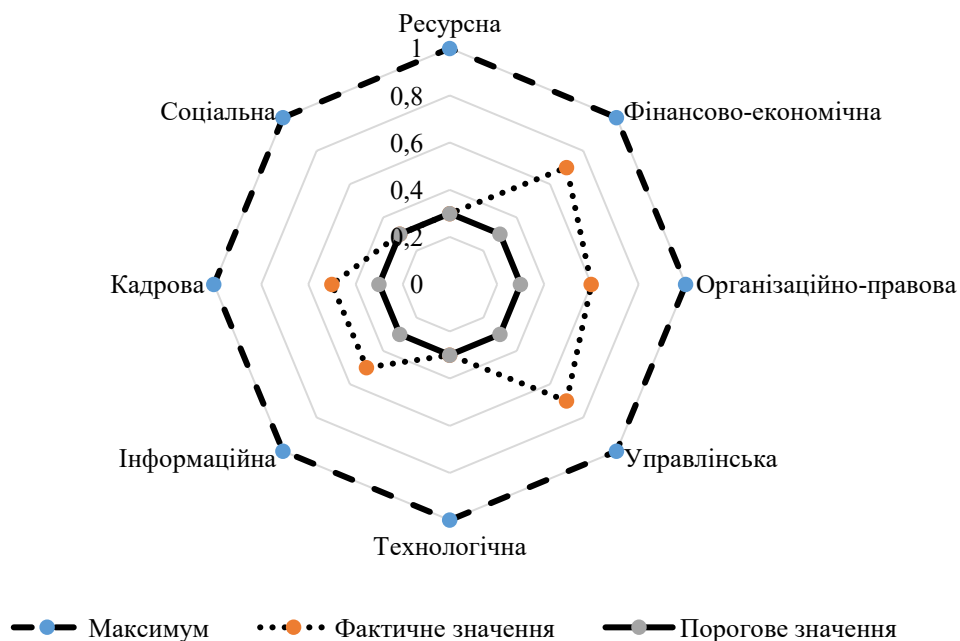

Рис. 2 Візуалізація інтегрального коефіцієнту економічної безпеки*

* побудовано автором

Зазначимо, перелік індикаторів функціональних складових економічної безпеки визначається кожним підприємством самостійно залежно від його специфіки. Такий перелік відноситься до конфіденційної інформації має обмежено коло користувачів «ДСК». Його можна назвати своєрідним ноу-хау підприємства.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Ефективність визначення параметрів порогових значень індикаторів економічної безпеки безпосередньо залежить від достовірності та управлінського потенціалу інформації, що використовується. Використання зазначеного інструментарію дозволяє працівникам служби економічної безпеки гнучко реагувати на потенційні загрози, прораховувати ймовірні наслідки та забезпечувати менеджмент підприємств оперативною та адекватною інформацією для прийняття відповідних управлінських рішень у сфері забезпечення його економічної безпеки.

Література

1. Алькема В. Г. Інтегральна оцінка рівня економічної безпеки автомобілебудівних підприємств / В. Г. Алькема, М. І. Копитко // Вчені записки університету «Крок». Серія: Економіка. – 2015. – Вип. 39. – С. 75–88. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzduk_2015_39_13.
2. Дем'яненко Г. Є. Економічна безпека торговельного підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.07.05 / Г. Є. Дем'яненко ; Донец. держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Донецьк, 2003. – 18 с.
3. Довбня С. Б. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства / С. Б. Довбня, Н. Ю. Гічова // Фінанси України. – 2008. – № 4. – С. 88–97.
4. Ілляшенко О. В. Модель оцінювання стану системи економічної безпеки підприємства / О. В. Ілляшенко // Проблеми економіки. – 2015. – № 3. – С. 301–308.
5. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : монографія / Г. В. Козаченко, В. П. Пономарьов, О. М. Ляшенко. – Київ : Лібра, 2003. – 280 с.
6. Кримчак Л. А. Інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств : дис.. ... к. е. н. : 08.00.04 : захищена 21.12.2019 / Л. А. Кримчак. – Хмельницький, 2019. – 256 с.
7. Мунтіян В. І. Економічна безпека України : монографія / В. І. Мунтіян. – Київ : КВІШ, 1999. – 464 с.
8. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства / С. Ф. Покропивний. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Київ : КНЕУ, 2001. – 528 с.
9. Шемаєва Л. Г. Забезпечення економічної безпеки підприємства на основі управління стратегічною взаємодією з суб'єктами зовнішнього середовища : монографія / Л. Г. Шемаєва / Рада нац. безпеки і оборони України, Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки. – Київ : НУПМБ, 2009. – 357 с.
10. Шульженко Л. Є. Індикаторний метод в оцінюванні економічної безпеки / Л. Є. Шульженко, М. В. Кравченко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2013. – № 3. – Т. 3. – С. 183–187.

References

1. Alkema V. G. Integralna otsinka rlvnya ekonomichnoyi bezpeki avtomobilebudivnih pldpriEmstv / V. G. Alkema, M. I. Kopitko // Vcheni zapiski univrsitetu «Krok». Seriya: Ekonomika. – 2015. – Vip. 39. – S. 75–88. – Rezhim dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzduk_2015_39_13.
2. Dem'yanenko G. E. Ekonomichna bezpeka tovgovelnogo pldpriEmstva : avtoref. dis. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ekon. nauk : 08.07.05 / G. E. Dem'yanenko ; Donets. derzh. un-t ekonomiki i toglvli Im. M. Tugan-Baranovskogo. – Donetsk, 2003. – 18 s.
3. Dovbnya S. B. Dlagnostika rlvnya ekonomichnoyi bezpeki pldpriEmstva / S. B. Dovbnya, N. Yu. Glchova // Flnansi UkraYini. – 2008. – № 4. – S. 88–97.
4. Illyashenko O. V. Model otslnyuvannya stanu sistemi ekonomichnoyi bezpeki pldpriEmstva / O. V. Illyashenko // Problemi ekonomiki. – 2015. – № 3. – S. 301–308.
5. Kozachenko G. V. Ekonomichna bezpeka pldpriEmstva: sutnlst ta mehanlzm zabezpechennya : monograflya / G. V. Kozachenko, V. P. Ponomarov, O. M. Lyashenko. – KiYiv : Lbra, 2003. – 280 s.
6. Krimchak L. A. Informatslyno-analltichne zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeki zovnlshnoekonomichnoyi dlyalnostl promislovihi pldpriEmstv : dis.. ... k. e. n. : 08.00.04 : zahischena 21.12.2019 / L. A. Krimchak. – Hmelnitskiy, 2019. – 256 s.
7. Muntlyan V. I. Ekonomichna bezpeka UkraYini : monograflya / V. I. Muntlyan. – KiYiv : KVISH, 1999. – 464 s.
8. Pokropivniy S. F. Ekonomika pldpriEmstva / S. F. Pokropivniy. – 2-ge vid., pererob. ta dop. – KiYiv : KNEU, 2001. – 528 s.
9. ShemaEva L. G. Zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeki pldpriEmstva na osnovl upravlnnya strateglchnoyu vzaEmodlEyu z sub'Ektami zovnlshnogo seredovischa : monograflya / L. G. ShemaEva / Rada nats. bezpeki i oboroni UkraYini, Nats. In-t probl. mlzhnar. bezpeki. – KiYiv : NUPMB, 2009. – 357 s.
10. Shulzhenko L. E. Indikatoriyniy metod v otslnyuvanni ekonomichnoyi bezpeki / L. E. Shulzhenko, M. V. Kravchenko // Vlsnik Hmelnitskogo natslionalnogo unlvrsitetu. Ekonomichni nauki. – 2013. – № 3. – T. 3. – S. 183–187.